

”Min familie i historien”

Den norske historiske forenings prosjektkonkurranse i historie for ungdomsskolen og videregående – 2009/2010.

Juryens uttalelse

Juryen har bestått av: Magne Angvik (juryleder), Berit Lundberg, Elisabeth Thue, Ketil Knutsen, Sekretær for juryen: Karsten Korbøl

Juryens bemerkinger

Juryen har bedømt besvarelsene i HIFOs prosjektkonkurranse 2009/2010. Det har vært innlevert 515 bidrag fra i alt 554 deltakere. 33 bidrag var med i finalerundene, 8 i klassen for ungdomsskolen og 25 i klassen for videregående skole. Juryen ønsker å bemerke at nivået på besvarelsene har vært høyt. Tematisk spenner bidragene over et vidt spekter, fra hverdagsliv på gården og i byen, til dramatiske hendelser under krig og flukt, men alle har de vanlige mennesker som utgangspunkt. Juryen vil understreke at man ikke trenger å fortelle om helter for å kunne formidle god, interessant og viktig historie. De aller fleste av oss er nettopp vanlige mennesker, men våre historier blir ikke av den grunn mindre viktige.

Årets prisvinnere viser at det er mulig å tilnærme seg konkurransen på ulikt vis. Noen vinnerbidrag har lagt størst vekt på en vitenskapelig-metodisk tilnærming, mens andre har en framstilling nærmere essaysjangeren uten at det har gått på bekostning av kildebruken og etterretteligheten i framstillingen.

Prisvinnere i klassen for ungdomsskolen

1. pris – Johanne Grimsby Skaansar: Reisen til mulighetenes land, St. Paul skole, Bergen.

Johanne Grimsby Skaansar har valgt å undersøke sin oldefars historie. Tidlig på 1900-tallet emigrerte han til USA, etablerte seg som mekaniker, ble utkalt som soldat under 1. verdenskrig før han flyttet tilbake til Norge igjen. Prisvinneren ser på mange ulike motiver emigrantene hadde for å reise, og i forklaringen på hvorfor han valgte å flytte til Norge igjen, blir hjemlengsel, investeringsmuligheter og ikke minst kjærligheten sentrale forhold. Det tegnes et bilde av et menneske som våger å satse. Besvarelsen er en bredt anlagt presentasjon og undersøkelse som preges av et godt og flytende språk, en evne til å knytte familiehistorie sammen med større historiske prosesser, samt et bredt utvalg kilder som også diskuteres. Prisvinneren har en undersøkende tilnærming og reflekterer over hva hun skal undersøke. Besvarelsen er gjennomarbeidet og satt inn i en ramme på en historiefaglig måte.

2. pris – Anine Frølich: Min familie på flyttefot, St. Paul skole, Bergen.

I denne besvarelsen har prisvinneren valgt å skrive om sin slekts tilknytning til handelsstedet Espevær. Prisvinneren ønsker å finne ut hvorfor familien etablerte seg der og hvorfor de etter hvert flyttet tilbake til Bergen. Besvarelsen får spesielt fram samfunnsendringer på 1800- og 1900-tallet, men er også preget av gode refleksjoner og vekslinger mellom makro- og mikrohistorie. Det presenteres en rekke detaljer som gir uttrykk av aktiv bruk av sekundærkilder. Prisvinneren har et godt kildegrunnlag og interessante refleksjoner.

3. pris – Chau Nguyen: Havet som binder oss sammen, St. Paul skole, Bergen.

Familiens opplevelse av Vietnamkrigen og tiden etter er denne besvarelsens utgangspunkt. Besvarelsen har et nytt og interessant syn på krigen. Problemstillingen er klar og Nguyen ønsker spesielt å finne ut hvorfor familien flyttet fra Vietnam og hvilke følelser de hadde i forbindelse med migrasjonen. Prisvinneren er flink til å bruke bakgrunnsstoff som bevisst relateres til egen familie. Slik sett lykkes prisvinneren med å koble det individuelle med større samfunnsstrukturer, noe som viser refleksjon. Besvarelsen har et godt og presist språk og en flott tittel.

Hederlig omtale

Sofie Hamre: Sommerfugl i vinterland, St. Paul skole, Bergen

Sofie Hamre får hederlig omtale for en besvarelse om å være fremmed og fremmedgjort. Det er både en dramatisk og en artig historie om det å komme som ny til et land der kultur og vaner er ukjent. Det er flott fortelling, godt skrevet og med gnist. Den oppfyller ikke alle kriteriene i konkurransen, men juryen ønsker også å framheve at den gode historien også er en viktig del av historiefaget.

Prisvinnere i klassen for videregående skole

1. pris – Marie Aakrann: En 14-åringens opplevelse av krigen – ingen A4-fortelling, Hartvig Nissens skole, Oslo

Andre verdenskrig synes ikke å slutte å fascinere og stadig nye generasjoner fatter interesse for denne dramatiske delen av historien. I Marie Aakranns vinnerbidrag er det bestemorens historie under krigen som er utgangspunktet. Prisvinneren setter seg fore å undersøke hvordan bestemoren, som var 14 år i 1940, opplevde krigen, hvilke refleksjoner hun gjorde seg og hvilke følelser som vokste i henne. Det blir en nær fortelling om en ung jente som raskt blir voksen og reflektert. Prisvinneren får fram det tvisyn og alle de motstridene følelsene som bestemoren hadde. På den ene siden følte hun et raseri mot okkupantene, men på den andre også en sympati for soldater som var der mot sin vilje, og samtidig også et snev av fascinasjon for soldater som gjorde seg til for henne. Men Aakrann lar det ikke være med dette. For virkelig å skru det hele til, trer hun tilbake og reflekterer over det hun hører bestemoren fortelle. Hun løfter blikket, stiller med blanke ark og undrende spørsmål. Hun trekker inn andre kilder og litteratur for å diskutere bestemorens oppfatninger. På den måten settes den nære, personlige fortellingen inn i en større ramme på en meget elegant måte.

Juryen mener dette er et solid stykke arbeid som framviser en trang hos prisvinneren til å undersøke og forstå. Det er den klart beste besvarelsen i årets konkurranse.

2. pris – Oda Forsberg: Far i faser – hvem var Trygve Skåltveit?, Hartvig Nissens skole, Oslo.

Oda Forsberg får 2. pris for sin undersøkelse om farsrollen i etterkrigstiden. Tidsmessig legges vekten på 1950-tallet, men gjennom besvarelsen vises det hvordan farsrollen har vært i stor endring fram til

HIFO – Den norske historiske forening

i dag. Forsberg har satt seg godt inn i litteraturen på dette feltet. Juryen gledet seg spesielt over den bevisste og grundige bruken av forskningsteori og statistikk. Ikke minst er det interessant at teori fra ulike fagområder trekkes inn og gjøres relevant. Den gjennomførte teoribruken legger et solid fundament for den individuelle historien. Personlige og samfunnsmessige perspektiver knyttes godt sammen og besvarelsen får en gjennomgående rød tråd. Forsberg har en utpreget akademisk tilnærming til emnet hun har valgt. Problemstillingen er god, besvarelsen er preget av gode refleksjoner og kildevurderinger.

3. pris – Marit Bakken Gjørva: Livet på heimgarden min Gjørva, Akademiet videregående, Ålesund

Årets tredjepreis tar oss med til den ”inste enden av Storfjorden” i Geiranger. Marit Bakken Gjørva tar utgangspunkt i gården Gjørva der hun selv kommer fra. Målet er å finne ut hvordan livet på gården har vært i ulike tider og hvordan Norges historie samspiller med gårdens. Her presenteres det virkelig lange perspektivet. Gjørva går så langt tilbake som 1308 da de første skriftlige kildene om gården er fra, og avslutter med refleksjoner over gårdsdriftens og jordbrukets framtid. Ved dette grepet får hun fram et mangesidig bilde av familiens historie. Det er altså en besvarelse som tar for seg bredden mer enn dybden. I juryens vurdering er det lagt vekt på at undersøkelsen baserer seg på et stort og variert kildemateriale. Besvarelsen framstår derfor som et grundig arbeid. Kort sagt er dette solid gardshistorie!

Hederlig omtale

Helene Kaland, ”Far står deg nær, mor står deg nær, men ingen står deg så nær som Formann Mao” – en historieoppgave om den kinesiske Kulturrevolusjonen, Stavanger katedralskole, Stavanger

Helene Kaland får hederlige omtale for sin besvarelse om sin bestefar under kulturrevolusjonen i Kina. Gjennom besvarelsen presenterer hun sin bestefar som en følger strømmen, men klarer også å si noe om hvordan man kan få mennesker med på store ideologiske prosjekter. Kaland viser at de fleste mennesker ofte følger strømmen. Besvarelsen klarer å sette et individs fortelling inn i en større historisk sammenheng og har en variert kildebruk.

Frida Louise Holmstrøm, Fra bondens jord til kongens bord, Hartvig Nissens skole, Oslo

Frida Louise Holmstrøm får hederlig omtale for fortellingen om sin tipp-tippoldefar som brøt opp fra kummerlige forhold og gjennom målrettet arbeid klarte å få en bedre framtid som kong Oscar IIs tannlege. Holmstrøm går tidsmessig relativt langt tilbake i historien. Det gjør kildearbeidet mer krevende og har resultert i at besvarelsen i stor grad er basert på sekundærlitteratur. Likevel klarer Holmstrøm å knytte den personlige historien opp mot større samfunnsforhold. Problemstillingen er fascinerende, morsom og interessant, og det lykkes henne å gjennomføre en undersøkelse.

Julie Grønn, Griser, soldathjelmer, flyalarmer og nisseluer – en fortelling om dagliglivet under andre verdenskrig, Rosenvilde videregående skole, Bærum

Julie Grønn får hederlige omtale for sin besvarelse som er en stilsikker og gripende historiefortelling med fascinerende beskrivelser. Besvarelsen griper leseren og gir en opplevelse av historien. I forhold til konkurransens kriterier og noen anakronismer, holder ikke besvarelsen helt til mål, men den personlige vinklingen gjør besvarelsen svært leseverdige.

Vurderingskriterier

En god besvarelse har:

- ...en klart formulert problemstilling som virker som en "rød tråd" gjennom besvarelsen. Besvarelsen må ha en klar sammenheng.
- ...en problemstilling som oppfattes som interessant/ viktig
- ...heller en enn mange innfallsvinkler
- ...en gjennomførbar undersøkelse – man skal ikke bare gjengi hva andre sekundærkilder (bøker) har sagt
- ...aktiv bruk av flere kilder – gjerne primærkilder. Eleven oppmuntres også til å bruke lokale kilder, men dette er ikke noe krav
- ...vurdering av kildene
- ...fotnoter, sitatmarkører og lister over muntlige og skriftlige kilder
- ...refleksjoner som setter ens egen undersøkelse inn i en større sammenheng
- ...en konklusjon som knyttes til problemstillingen
- ...korrekte, historiske opplysninger – framstillinger som i stor grad avviker fra annen historieforskning, må kommentere dette
- ...et godt, presist språk
- ...en vinkling som gjør at historien virker personlig relevant for eleven

Om HIFOs prosjektkonkurranse i historie

Den norske historiske forening (HIFO) har siden 2000 arrangert en prosjektkonkurranse i historie for elever i ungdomsskolen og videregående skole. Målet med konkurransen er at elever skal få anledning til å arbeide med et større historiprojekt der de selv velger tema, problemstilling og finner kilder. Elever skal få anledning til å utforske historien på egne premisser og med utgangspunkt i noe som er kjent for dem, nemlig familien. I tillegg er siktemålet at elevene skal kunne opparbeide en forståelse for at historie kan ses fra forskjellige vinkler. Tradisjonelt forstås historie som store begivenheter, strukturer og prosesser. HIFO har ønsket at også vanlige menneskers historie gjøres til en viktig del av vår historieforståelse og som et felt for undersøkelse blant ungdom i skolen. Likevel må det presiseres at det nettopp er i forholdet mellom makro- og mikrohistorie at nye og spennende perspektiver kan oppstå og at elevers historieforståelse utvikles.

HIFOs prosjektkonkurranse finansieres med støtte fra Stiftelsen Fritt ord og Aschehoug forlag. I tillegg er HIFO tilknyttet et nettverk av 22 europeiske organisasjoner som arrangerer lignende konkurranser – Eustory.

